

Rosja

Największe państwo na świecie, położone w Europie wschodniej i północnej Azji. Jego powierzchnia zajmuje obszar 17 mln 75, 4 km². Zamieszkuje go 148, 4 mln mieszkańców. Stolicę kraju – Moskwę zamieszkuje 8, 570 mln mieszkańców. Językiem urzędowym jest rosyjski, ale w użyciu znajdują się również języki różnych grup narodowościowych.

Klimat w przeważającej części kontynentalny strefy umiarkowanej i podzwrotnikowej. Wyjątek stanowi klimat podzwrotnikowy panujący na południowym zachodzie, nad Morzem Czarnym.

Obowiązująca waluta to rubel.

Pozwolenie na pobyt i pracę

Warunkiem rozpoczęcia działalności gospodarczej jest uzyskanie przez polskiego przedsiębiorcę pozwolenia na pobyt i pracę. Wydają je regionalne przedstawicielstwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. O pozwolenie na pracę może starać się przedsiębiorca lub pracodawca, którym będzie spółka z polskim kapitałem. Do wniosku musi być dołączona wypełniona po rosyjsku:

- kopia dokumentu potwierdzająca nabyte w Polsce kwalifikacje, np. dyplom wyższej uczelni
- kopia świadectwa rejestracji w Rosji jako indywidualnego przedsiębiorcy
- kopia pozwolenia na wjazd na terytorium Rosji

Wszystkie dokumenty wystawione w Polsce muszą być potwierdzone przez rosyjskie placówki dyplomatyczne (ambasadę, konsulát), przetłumaczone na język rosyjski i poświadczony notarialnie. Rozpatrzenie wniosku trwa średnio miesiąc.

Cudzoziemiec wjeżdżający do Rosji z zamiarem podjęcia pracy musi posiadać tzw. zwykłą wizę roboczą, która wydawana jest na czas kontraktu (nie dłużej jednak niż na rok).

Na terenie Rosji występują także karty migracyjne, które otrzymują wszyscy cudzoziemcy przybywający czasowo do tego kraju. Służą one do kontroli legalności pobytu cudzoziemców przebywających w Rosji i są zwracane przy wyjeździe.

Rejestracja osób prawnych w Rosji

Od 1 lipca 2002 osoby prawne rejestrują się w urzędzie skarbowym, na terenie którego firma będzie działać. Dokumenty niezbędne do rejestracji spółki:

- umowa (statut) spółki
- protokół z walnego zgromadzenia wspólników lub akcjonariuszy

- uchwała (statut) powołania spółki

Dla spółki z o.o. prawo nie wymaga od wspólników notarialnego poświadczenia sporządzonej umowy. Cudzoziemiec, który zamierza założyć spółkę z o.o. musi również dołączyć, przetłumaczony na język rosyjski, paszport. Następnie musi przed notariuszem podpisać zgłoszenie rejestracji, które dostarcza do urzędu skarbowego. Jeżeli udziałowcem miejscowej spółki jest polska spółka z o.o., do wniosku rejestracyjnego należy dołączyć notarialnie poświadczony kopie dokumentów statutowych (umowę spółki, wypis z rejestru sądowego, upoważnienia dla osób reprezentujących spółkę wobec osób trzecich).

Wydatki związane z rejestracją spółki na terenie Rosji nie przekraczają kwoty 250 USD.

Zakup istniejącej firmy

Przy zakupie istniejącej firmy należy przejąć od dotychczasowego właściciela następujące dokumenty:

- świadectwo rejestracji
- uchwałę o utworzeniu spółki
- uchwałę o powołaniu głównego księgowego
- zaświadczeniu o nadaniu numeru REGON
- zaświadczenie o nadaniu NIP
- potwierdzenie zgłoszenia firmy do funduszu emerytalnego
- umowę o założeniu rachunku bankowego
- umowę o wynajęciu lokalu (siedziba firmy)

Zawsze trzeba przejrzeć zapisy prowadzonej księgowości, w tym, czy firma opłacała składki na ubezpieczenia społeczne oraz sprawdzić statutowy kapitał firmy (komputery, faxy itp. spisać).

Spółka z o.o. i akcyjna

Spółka z o.o. jest najpopularniejszą formą prowadzenia działalności w Rosji. Może być prowadzona przez jedną lub kilka osób fizycznych lub prawnych – maksymalnie 50. Jeżeli spółkę zakłada jedna osoba, wówczas dokumentem założycielskim jest zatwierdzony przez nią statut, jeżeli kilka osób zawiązuje spółkę, wtedy powinny one sporządzić pisemną umowę spółki. Minimalny kapitał wymagany do rejestracji spółki z o.o. wynosi 10 tys. rubli (ok. 350 USD). Może on być wniesiony w postaci gotówki lub aportem, jego wartość musi być zatwierdzona przez wspólników.

Ustawa o spółkach akcyjnych dopuszcza tworzenie zamkniętych i otwartych spółek akcyjnych. Zamknięte mogą liczyć do 50 akcjonariuszy (osób fizycznych lub prawnych). Minimalny kapitał założycielski takiej spółki wynosi 100 najniższych miesięcznych wynagrodzeń – minimalne wynagrodzenie w Rosji to ok. 450 rubli. Spółka ta ma obowiązek prowadzenia rejestru akcjonariuszy i liczby posiadanych przez nią akcji. Otwarta spółka akcyjna może posiadać nieograniczoną liczbę akcjonariuszy, minimalny kapitał założycielski w tym przypadku wynosi równowartość 1000 najniższych pensji, czyli ok. 450 tys. rubli. Jej

struktura i zasady działania są zbliżone do polskiej spółki akcyjnej notowanej na giełdzie.

Otwieranie filii i przedstawicielstw.

W Rosji rejestracją filii i przedstawicielstw zajmuje się Państwowa Izba Rejestracyjna, działająca pod nadzorem Ministerstwa Sprawiedliwości. Do wniosku o rejestrację filii lub przedstawicielstwa należy dołączyć:

- wyciąg z polskiego KRS
 - notarialnie poświadczoną uchwałę o utworzeniu filii
 - zaświadczenie z banku potwierdzające istnienie rachunku bankowego oraz posiadanie odpowiednich środków finansowych
 - pełnomocnictwo dla osoby odpowiedzialnej za prowadzenie filii
- Dodatkowo do rejestracji przedstawicielstwa należy dołączyć:
- regulamin przedstawicielstwa
 - pismo polecające od co najmniej dwóch partnerów rosyjskich, z którymi współpracuje firma polska

Za rejestrację filii lub przedstawicielstwa pobierana jest opłata akredytacyjna. Roczna akredytacja filii lub przedstawicielstwa kosztuje 1 tysiąc, za dwa lata – 2 tysiące, a za trzy – 2,5 tys. USD.

Wynajem powierzchni biurowej i magazynowej

W Moskwie nie ma praktycznie możliwości zakupu biura lub magazynu przez zagraniczną firmę. Koszt wynajmu powierzchni biurowej w stolicy waha się od 20 do 80 USD miesięcznie za 1 m², w innych miastach Rosji czynsz wynosi od kilku do kilkunastu USD miesięcznie. Za wynajęcie powierzchni magazynowej w Moskwie trzeba zapłacić około 1 dolara miesięcznie za 1 m², a na prowincji kilkadziesiąt centów.

Podatki

Rosyjski kodeks podatkowy przewiduje trzy stawki VAT: 20 proc., 10 proc. oraz zerową. Pierwszą jest objęta większość towarów, 10 proc. obowiązuje m.in. na żywność, odzież dziecięcą, zabawki. Zerową stawką VAT są objęte m.in. towary przeznaczone na eksport, usługi związane z transportem towarów i przewozem osób, np. bilety na przejazdy środkami komunikacji miejskiej.

Podatek dochodowy od osób prawnych wynosi w Rosji 24%, z tego 16% trafia do budżetu regionu, 6% zasila budżet centralny i 2% pozostaje w budżecie lokalnym. Osoby prawne mają obowiązek rozliczać się co kwartał.

b Osoby fizyczne płacą 13% podatek. Osoby fizyczne nieobjęte rosyjskim systemem podatkowym płacą 30% podatek, dochody z dywidend są objęte 6% podatkiem. Istnieje również 35% stawka dla dochodów uzyskanych z wygranych, od niektórych lokat bankowych i wypłat ubezpieczeniowych

Jak się zabezpieczyć?

W każdym rosyjskim urzędzie skarbowym znajduje się ogólnodostępny państwowy rejestr osób prawnych. Działa podobnie do polskiego

Krajowego Rejestru Sądowego. Na informacje czeka się pięć dni. Płaci się za nie 200 rubli (równowartość 6,5 USD).

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą rejestrowane są przez organy miejscowej administracji. Informacje o nich są ogólnie dostępne.

Żeby jednak poznać miejsce zamieszkania osoby fizycznej, trzeba znać co najmniej jej datę urodzenia i imię ojca.

Żeby dowiedzieć się, kto jest właścicielem nieruchomości i czy jest obciążona hipoteką, trzeba zapytać miejscowe organy Ministerstwa Sprawiedliwości, przy których funkcjonują wydziały ksiąg wieczystych takie, jak przy polskich sądach rejonowych.

Informacje z rosyjskich wywiadowni gospodarczych są mało wiarygodne.

Rejestr niewypłacalnych dłużników nie istnieje. Można się jednak zwrócić do sądu gospodarczego z pytaniem, czy konkretna firma nie ma otwartego postępowania układowego lub upadłościowego. Izby przemysłowo - handlowe nie odgrywają żadnej roli w sprawdzaniu wiarygodności partnera.

Pomijamy tu nieoficjalne sposoby zdobywania informacji i nie namawiamy do ich stosowania, ale powszechnie wiadomo, że w Rosji wiele można uzyskać, wręczając odpowiedniej osobie tabliczkę czekolady, koniak lub 100 rubli.

Zawieranie umów

Kontrakty muszą być zawarte na piśmie pod rygorem nieważności. Rosja ratyfikowała bowiem konwencję Narodów Zjednoczonych o umowach międzynarodowej sprzedaży towarów, sporządzoną w Wiedniu 11 kwietnia 1980 r., z wyjątkiem przepisów dotyczących formy. Nie koniec jednak na tym. Gdy stroną umowy z tamtej strony jest osoba prawna, transakcja powinna uzyskać tzw. paszport. Sporządza go bank, który będzie obsługiwał transakcję dewizowo. Następnie kontrakt powinien być zarejestrowany w urzędzie celnym.

Umowy barterowe są dodatkowo kontrolowane przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych. Pod lupę brane są ceny. Chodzi o to, by nie wywozić z Rosji i nie sprowadzać do niej towarów zbyt tanio.

Rosjanin, który dokona przedpłaty, narażony jest na żądanie przelania na rachunek depozytowy organu celnego równowartości tej kwoty. Jeśli otrzyma towar w ustawowym terminie dziewięćdziesięciu dni, to pieniądze zostaną mu zwrócone.

W przypadku reklamacji jakościowej i ilościowej w Rosji stosowane są ogólne warunki handlu zagranicznego. Wolno jednak w umowie przewidzieć procedury szczególne. W razie wątpliwości należy powoływać się na przepisy prawa międzynarodowego i praktykę, na co pozwala konwencja wiedeńska.

Przy imporcie termin płatności nie powinien przekraczać dziewięćdziesięciu dni. Jeśli ma być dłuższy, to konieczne jest pozwolenie banku centralnego Rosji.

Coraz częściej spotykaną formą zabezpieczenia płatności są gwarancja bankowa (niekiedy potwierdzona przez bank zachodni) i akredytywa. Za opóźnienie zapłaty należą się odsetki umowne. Zasadą jest, że ich suma nie powinna przekraczać długu głównego. Jeśli jednak umowa na

ten temat milczy, odsetki za zwłokę określa się na podstawie publikowanych średnich stawek bankowych odsetek od kredytów dewizowych krótkoterminowych, które można uzyskać u wierzyciela. Przedawnienie w sprawach gospodarczych w zasadzie wynosi trzy lata, ale np. w wypadku roszczeń z tytułu transportu - jeden rok, a umów ubezpieczeniowych - dwa lata. Rosja nie ratyfikowała konwencji nowojorskiej z 14 czerwca 1974 r. o przedawnieniu w międzynarodowej sprzedaży towarów, przewidującej czteroletni termin przedawnienia.

Regiony ryzyka

W zależności od potencjału gospodarczego i ryzyka inwestycyjnego zagraniczni inwestorzy (Niemcy, Amerykanie, Anglicy) podzielili Rosję na kilkanaście regionów. Pierwsze miejsce na liście – duży potencjał ekonomiczny i minimalne ryzyko – zajmuje Moskwa. Do regionów z umiarkowanym ryzykiem i znacznym potencjałem gospodarczym należy petersburg,, obwody: moskiewski, świerdłowski i rostowski, Kraj Krasnodarski i Republika Tatarstan. Do regionów o największym ryzyku zaliczono: Czeczenię, Inguszetię i Tajmyrski Okręg Autonomiczny.

Obwód Kaliningradzki – drzwi do Rosji

Liczący niespełna milion mieszkańców obwód kaliningradzki jest przez polskich przedsiębiorców nazywany drzwiami do Rosji. Nazwę swą zawdzięcza istniejącej tam wolnej strefie ekonomicznej, zapewniającej producentom ulgi podatkowe i możliwość sprzedaży bez cła towarów do pozostałych części Rosji. W 2002 roku obroty handlowe pomiędzy Polską a obwodem przekroczyły 370 mln USD. Polski eksport do Rosji zamknął się w tym roku kwotą 1,33 mld USD, z tego 250 mln USD trafiło do obwodu kaliningradzkiego, w którym zarejestrowanych było 575 polsko – rosyjskich firm.

Według przedstawicieli polskiego konsulatu, w obwodzie kaliningradzkim najkorzystniej jest inwestować w produkcję leków i odżywek dla dzieci, kosmetyków, żywności, soków i mrożonek. Kaliningrad to również ogromny rynek usług dla polskich firm budowlanych.

Ważne adresy

Polsko – Rosyjska Izba Handlowa

Ul. Wawelska 16, 02-061 Warszawa

Tel. (022)825 61 60; www.prihp.com.pl; e-mail: prihp@prihp.com.pl

Wydział Konsularny Ambasady Rosji w Polsce

00-761 Warszawa, ul. Belwederska 25C

tel: (8-10-48-22) 849-51-11 fax: (8-10-48-22) 849-40-85

korfwaw@mail.ru; korfwaw@yandex.ru

Wydział Promocji Handlu i Inwestycji Ambasady RP w FR

123557 Moskwa, ul. Klimaszkina 4

tel: (007 495) 231-16-11 faks:(007 495) 254-34-22, 231-16-15

e-mail: poland@polweh.ru <http://moskwa.trade.gov.pl/pl/>

Materiały źródłowe:

- *"Rzeczpospolita" dodatek "Dobra firma"*
- *"Gazeta Prawna "*
- *Wydział Promocji Handlu i Inwestycji Ambasady RP*